

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.002.02.2019

Kazimierz Stec
Prezes Zarządu
Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej
w Przemysłu Spółka z o.o.
ul. Płowiecka 8, 37-700 Przemysł

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/021 Efektywność energetyczna gospodarki

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Przemysłu Spółka z o.o. ul. Płowiecka 8, 37-700 Przemysł, dalej: „Spółka”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Kazimierz Stec, Prezes Zarządu od dnia 13 stycznia 2003 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja obowiązku uzyskania oszczędności energii. Wykorzystanie środków pomocowych na wspieranie przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. Efekty wykorzystania pomocy. Wykonanie audytu wewnętrznego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2014-2018 z uwzględnieniem zdarzeń mających miejsce poza okresem objętym kontrolą a mających wpływ na przedmiot kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Paweł Adamski, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/3/2019 z 03.01.2019 r.

(akta kontroli str.1-3)

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Spółki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W latach 2014-2017 Spółka zrealizowała wymaganą wielkość oszczędności energii. Wypełnienie obowiązku oszczędności energii realizowane było poprzez przedstawianie Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do umorzenia świadectw efektywności energetycznej oraz uiszczanie opłat zastępczych. Realizacja obowiązku oszczędności energii poprzez uiszczanie opłat zastępczych była zgodna z art. 11 ustawy z dnia 16 maja 2016 r. o efektywności energetycznej³, dalej: „ustawa o ee”.

Załączony przez Spółkę do wniosku o wydanie świadectwa efektywności energetycznej audyt efektywności energetycznej, o którym mowa w art. 20 ust. 5 pkt 1 ustawy o ee, spełniał warunki określone w art. 25 ustawy o ee.

Spółka nie miała obowiązku sporządzania audytu energetycznego, o którym mowa w art. 36 ust. 1 ustawy o ee.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

Realizacja obowiązku uzyskania oszczędności energii

Na podstawie udzielonych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki koncesji, w okresie objętym kontrolą Spółka prowadziła działalność polegającą na wytwarzaniu, przesyłaniu i dystrybucji ciepła.

(akta kontroli: str. 4-15)

Wielkość energii wynikającej z obowiązku jej oszczędzania w Spółce w okresie 2014-2018, w odpowiednich latach (w tonach oleju ekwiwalentnego, dalej „toe” i tysiącach złotych) wynosiła: 152,454/152,5; 158,442/158,4; 165,145/165,1; 164,442/213,0; 165,177/134,6 tys. zł.

Wysokość zaoszczędzonej energii przez Spółkę wynosiła 1,5% całkowitej sprzedaży ciepła w poszczególnych latach okresu 2014-2017 do odbiorców końcowych, przyłączonych do sieci o łącznej mocy zamówionej tych sieci przekraczającej 5MW. Obowiązek oszczędzania energii w tych latach został przez Spółkę wypełniony w 100,00%.

W latach 2014-2018 Spółka nie zwracała się do Urzędu Regulacji Energetyki, (dalej: „URE”), Ministerstwa Energii, Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju o udzielenie wyjaśnień w sprawie wielkości obowiązku energii oszczędzanej.

(akta kontroli str. 16-17, 52, 58-76)

W okresie objętym kontrolą, Spółka nie realizowała u odbiorców końcowych przedsięwzięć, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o ee.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2016 r., poz. 831 ze zm.

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Na powyższą okoliczność, Prezes Zarządu Spółki udzielił wyjaśnień, iż powodem takiego stanu był brak zainteresowania ze strony odbiorców dla tego typu przedsięwzięć, mimo prowadzonych przez Spółkę działań informacyjnych oraz deklaracji chęci współpracy przy planowaniu i prowadzeniu tego typu prac.

Spółka kierowała pisemne powiadomienia odbiorców (zarządów wspólnot mieszkaniowych) o przeprowadzonych analizach zużycia ciepła w budynkach mieszkalnych. Wskazywano zakresy prac termoizolacyjnych niezbędnych do wykonania oraz możliwych do uzyskania z tego tytułu przez daną wspólnotę mieszkaniową oszczędnościach. Wspólnoty mieszkaniowe były zapraszane do siedziby Spółki na spotkania poświęcone temu problemowi. Z możliwości takiej skorzystał tylko jeden odbiorca. Na spotkaniu (maj 2015) przedstawione zostały wyniki analiz i oględzin oraz wskazano konkretne prace, które należałoby przeprowadzić (termoizolacja instalacji c.w.u. zasilającej i cyrkulacyjnej, prawidłowa regulacja zaworów podpionowych, wprowadzenie dobowego harmonogramu pracy instalacji cyrkulacyjnej ciepłej wody użytkowej), aby uzyskać poprawę wskaźników efektywności energetycznej w tym zakresie. Spółka potwierdziła chęć współpracy przy planowaniu i prowadzeniu wyżej wspomnianych prac. Po spotkaniu odbiorca nie wykazał żadnego zainteresowania wspomnianą sprawą.

Spółka od 2015 r. przeprowadza nieodpłatnie badania termowizyjne obiektów, do których dostarczane jest ciepło. Z badań tych, dla poszczególnych budynków sporządzane były raporty z termogramami, pokazującymi miejsca, w których występują największe straty ciepła. Informacje o takich działaniach Spółki były zamieszczane na stronie internetowej MPEC w Przemyślu sp. z o.o. oraz w nieodpłatnym wydawnictwie periodycznym „Magazyn Ciepła Systemowego” dystrybuowanym na terenie Przemyśla oraz dostępnym w wersji elektronicznej.

(akta kontroli str. 18-19; 41-51)

W okresie objętym kontrolą, Spółka złożyła do URE dwa wnioski o umorzenie świadectw efektywności energetycznej.

W dniu 10.04.2017 r. złożono wniosek o częściowe umorzenie dwóch świadectw efektywności energetycznej⁵ na łączną ilość deklarowanej oszczędności energii 43,82 toe. Świadectwa zostały umorzone decyzją Prezesa URE z dnia 23.06.2017 r. Poprzez umorzenie świadectw zostało uzyskane 70% obowiązku oszczędności energii za 2016 r.

W dniu 13.04.2018 r. złożony został wniosek o umorzenie pięciu świadectw efektywności energetycznej⁶ na łączną ilość deklarowanej oszczędności energii 131,554 toe. Świadectwa zostały umorzone decyzją Prezesa URE z dnia 18.06.2018 r. Poprzez umorzenie świadectw zostało uzyskane 80% obowiązku oszczędności energii za 2017 r.

Średnie ceny świadectw energetycznych przedłożonych przez Spółkę do umorzenia w latach 2017 i 2018 wynosiły odpowiednio 1254,68 i 773,19 zł za toe (netto).

Średnia cena świadectwa energetycznego w 2016 r. wynosiła 1000 zł za toe (netto).

Przedłożone do umorzenia świadectwa efektywności energetycznej były pozyskiwane przez Spółkę poprzez zakup na giełdzie towarowej, za pośrednictwem PGE Dom Maklerski S.A., w okresie od grudnia 2016 r. do stycznia 2018 r.

(akta kontroli str. 20-25; 26-31; 32; 33-39; 40; 41-51; 55)

⁵ NrPL01075/1/30454/1-2015; NrPL01076/1/30454/1-2015

⁶ NrPL01076/1/30454/1/2015; NrPL01195/1/24600/1-2015; NrPL01464/1/14422/1-2015 (całkowite umorzenie); NrPL01676/1/15795/1-2015; NrPL01804/1/30710/1-2015

Obowiązek uzyskania przez Spółkę oszczędności energii latach 2014 i 2015 nie był realizowany poprzez przedłożenie Prezesowi URE świadectw efektywności energetycznej do umorzenia.

W powyższej sprawie, Prezes Spółki wyjaśnił: „Ustawa o efektywności energetycznej z 2011 r. nakładała na podmioty zobligowane obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectwa efektywności energetycznej lub uiszczenia opłaty zastępczej, obliczonej w sposób określony w art. 12 ust. 5 ustawy o efektywności energetycznej.

W latach 2014-2015 ceny PMEF na Towarowej Giełdzie Energii wahały się w przedziale 900 zł – 972 zł, do czego należało doliczyć opłaty Domu Maklerskiego i opłaty giełdowe. Wysokość opłaty zastępczej w tym okresie wynosiła 1000 zł za tonę oleju ekwiwalentnego. Koszt pozyskania białych certyfikatów na giełdzie był wyższy lub równy opłacie zastępczej. Dlatego Spółka po analizie (mając wybór) wypełniała swój obowiązek uiszczając opłatę zastępczą”.

(akta kontroli str. 41-42)

Założenia przyjęte w Spółce określały, iż obowiązek uzyskania przez Spółkę oszczędności energii za 2018 r. będzie realizowany poprzez przedstawienie Prezesowi URE do umorzenia świadectw efektywności energetycznej na łączną wartość 165,177 toe/134,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 52; 53-57)

Wartość wniesionej przez Spółkę opłaty zastępczej w latach 2014-2017 wyniosła 481,5 tys. zł. W poszczególnych latach wartość opłaty zastępczej odpowiednio wynosiła (w nawiasach liczba toe):

- 152,4 tys. (152,4 toe) – pokryto 100% obowiązku uzyskania oszczędności energii za 2014 r.,
- 158,4 tys. (158,4 toe) – pokryto 100% obowiązku uzyskania oszczędności energii za 2015 r.,
- 121,3 tys. (121,3 toe) – pokryto 30% obowiązku uzyskania oszczędności energii za 2016 r. (art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy o ee),
- 49,3 tys. zł (32,9 toe) – pokryto 20% obowiązku uzyskania oszczędności energii za 2017 r. (art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy o ee).

(akta kontroli str. 55; 58-77)

Opłaty zastępcze zostały obliczone i wniesione przez Spółkę na rachunek bankowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, na zasadach określonych w art. 12 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej⁷ oraz w art. 12 ustawy o ee.

Założenia przyjęte w Spółce⁸ określały, iż w 2018 r. obowiązek uzyskania przez Spółkę oszczędności energii nie będzie realizowany poprzez wniesienie opłaty zastępczej.

(akta kontroli str. 52; 78-81; 82-86)

W latach objętych kontrolą, Spółka nie realizowała obowiązku uzyskania oszczędności energii na zasadach określonych w art. 16 ustawy o ee.

(akta kontroli str. 55)

⁷ Dz. U. z 2015, poz. 2167 ze zm. (akt archiwalny – obowiązywał do dnia 30.09.2016 r.)

⁸ Na dzień 11.02.2019 r.

W okresie objętym kontrolą, w Spółce nie zachodziły sytuacje określone w art. 11 ust. 2 lub ust. 3 ustawy o ee.

(akta kontroli str. 41-42)

W okresie objętym kontrolą, na Spółkę nie były nakładane kary związane z wypełnianiem obowiązku oszczędzania energii.

(akta kontroli str. 41-42; 52; 58-77)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Spółki w obszarze objętym kontrolą.

OBSZAR

Audyt energetyczny

Opis stanu
faktycznego

Spółka nie była zobowiązana do przeprowadzenia audytu energetycznego na zasadach określonych art. 36 ust. 1 ustawy o ee.

W latach 2014 i 2015 zatrudnienie w Spółce wynosiło mniej niż 250 osób, roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz z operacji finansowych nie przekraczał równowartości w złotych 50 mln euro, oraz sumy aktywów wykazane w bilansach Spółki na koniec tych lat, nie przekroczyły równowartości w złotych 43 mln euro.

(akta kontroli str. 87)

Spółka nie posiada systemów opisanych w art. 36 ust. 2 ustawy o ee, tj.:

- 1) systemu zarządzania energią określony w Polskiej Normie dotyczącej systemów zarządzania energią, wymagań i zaleceń użytkownika,
- 2) systemu zarządzania środowiskowego, o którym mowa w art. 2 pkt 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylającego rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE

(akta kontroli str. 53-57)

Spółka do złożonego do URE wniosku o wydanie świadectwa efektywności energetycznej z dnia 25.09.2017 r. potwierdzającego ilość energii finalnej wynikającą ze zrealizowanego przedsięwzięcia⁹ służącego poprawie efektywności energetycznej o wartości 24,003 toe, załączyła audyt efektywności energetycznej, o którym mowa w art. 20 ust. 5 pkt 1 ustawy o ee.

Audyt spełniał warunki określone w art. 25 ustawy o ee, tj. określał:

- przedmiot, podstawy, cel i zakres opracowania,
- oznaczenie miejsca lokalizacji przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej,

⁹ Przedsięwzięcie w zakresie ograniczeń strat w sieciach ciepłowniczych poprzez modernizację i przebudowę sieci ciepłowniczej, poprawę izolacji cieplnej rurociągów (wymiana rurociągów ciepłowniczych na rurociągi przeizolowane), zmianę parametrów pracy sieci.

- ocenę stanu technicznego oraz analizę zużycia energii obiektu,
- wyniki oszacowań zużycia energii przez obiekt przed modernizacją,
- ocenę efektów uzyskanych w wyniku realizacji przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej.

Sporządzona została karta audytu efektywności energetycznej według wzoru określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Energii z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej oraz metod obliczania oszczędności energii¹⁰.

Prezes URE przedmiotowe świadectwo efektywności energetycznej wydał w dniu 24.08.2018 r.

(akta kontroli str. 88-105; 106)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Spółki w obszarze objętym kontrolą.

OBSZAR

Wykorzystanie środków pomocowych na wspieranie przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej - efekty wykorzystania pomocy

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą, Spółka nie ubiegała się o środki pomocowe na wspieranie przedsięwzięć służących poprawie ee.

W powyższej sprawie, Prezes Zarządu Spółki udzielił wyjaśnień: "(...). Bariere w ubieganiu się o tego rodzaju środki pomocowe zarówno w ramach programów realizowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Program Infrastruktura i Środowisko) jak i przez Urząd Marszałkowski (Regionalny Program Operacyjny) stanowi wymóg posiadania przez istniejący system ciepłowniczy statusu „efektywnego” systemu ciepłowniczego (tj., w którym do produkcji ciepła wykorzystuje się, w co najmniej 50% energię ze źródeł odnawialnych lub w co najmniej 50% ciepło odpadowe lub w co najmniej 75% ciepło pochodzące z kogeneracji lub w co najmniej 50 % wykorzystuje się połączenie takiej energii i ciepła). Obecnie, z uwagi na źródło ciepła (Ciepłownia Zasanie) oparte na spalaniu węgla, wymóg ten nie jest spełniony”.

(akta kontroli str. 107-108)

OCENA CZĄSTKOWA

W związku ze stanem faktycznym stwierdzonym w Spółce w obszarze wyżej opisanym, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje ocen w tym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

¹⁰ Dz. U. z 2017 r., poz. 1912

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, dnia 8 marca 2019 r.

Kontroler
Paweł Adamski
Doradca prawny

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

p.o. Dyrektora
Wiesław Motyka

p.o. WICEDYREKTORA
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie

z up
.....
Robert Łukasz
Podpis